

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Datorie înaltă și un obicei rău.

Așa ne-am pomenit, ca faptele celor mici să fie controlate de cei mai mari. Amar de familia, în care ochiul tatălui e adormit și nu urmărește purtarea fiilor săi; acolo nu poate fi prosperare în cele materiale, nici nu se va înstăpâni ordinea unei vieți morale, pentru că lipsește disciplina, care se ridică la valoare prin controlul faptelor.

Dacă în familie, care este sintetizarea vieții sociale, lipsa de control se răzbună amar asupra membrilor ei, cu atât mai vârtos o societate mare cum este biserica, fără disciplină și fără controlul cuvenit din partea celor suspuși asupra inferiorilor, înceată de a fi o societate organizată, și nime nu ar avea temei să mai susțină, că nici porțile iadului nu o ar birui.

De fapt însă, biserica e pusă pe temelii puternice. Doctrina ei e sfântă și infalibilă, deplin corespunzătoare cerințelor de dezvoltare și de viață a omului. Organizarea ei este de ordin divin. Naia bisericii își are de cărmăciu pe întemeietorul Hrs. iar vâslarii ei, membri clerului, sunt datori a se supune ordinelor stăpânului, la conducerea corăbiei prin valurile mării acestei vieți. Și deși Hrs. personal e nevăzut, dar conducerea lui e prezentă în tot locul în adunările noastre: »unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sunt eu în mijlocul lor.« Hrs. prin însuflarea Duhului, luminează și înțelepțește pe servitorii săi, când aceștia, pe calea sinodalității lămuresc credința și stabilesc normele de lipsă pentru disciplinarea membrilor bisericii, și viețuirea lor în spirit creștinesc.

Dar, ca un semn caracteristic al epocii noastre când leghione de vrăjmași și povoiu de curente dușmănoase se năpustesc asupra bisericii, — datu-ni-s'a să vedem răzvrătiri și să auzim glasuri de nemulțumire dela frați de ai noștri, împotriva superiorității și chiar a sinoadelor, că anume: aduc norme prin cari se îngreuiază »jugul cel blând și sarcina ușoară,« prin felurite dispozițiuni, cari pe servitorii altarului îi fac personal răspunzători pentru necontrolarea deosebitelor afaceri din parohie. Și aceasta pe motivul, că s'ar neglija cuvântul, și că preotul e instituit de învățator și administrator al celor sfinte, iar nu de conducător al

părții materiale. A crede aceasta e o mare greșală, iar a propaga astfel de idei e anarhie.

Dacă ar sustă teza aceasta, și ținând cont de nexul ideilor: tot așa poate zice proto-prezbiterul, episcopul și metropolitul, că la locul lor, dar pe un câmp mai larg de activitate, nu au chemarea apostolică să se ocupe cu afacerile de natură administrativă bisericască, ci numai cu partea pur învățătorială. Și atunci, ce s'ar alege de biserică? Și e întrebare: cine ar avea, într'o parohie, inimă mai nobilă și mai cultivată, să conducă adunarea mijloacelor pentru susținerea instituțiilor bisericesti, dacă nu preotul, ca cel mai cult și mai bun creștin? Și mai poate fi vorba de susținerea bisericii, fără instituțiunile ei? Și când nu ar mai fi instituțiuni și se va înstăpâni deplin anarhia în biserică, oare mai fi-va lipsă și de preoți?

În urmare, dacă considerăm acestea și-alte multe împrejurări, între cari biserica își continuă rostul pe pământ, ajungem la încheierea că: mai înaltă și mai frumoasă datorie pentru membrii bisericii și îndeosebi pentru membrii clerului nu poate fi alta decât supunerea față de cei mai mari,

Împlinirea acestei datorii, pentru preot este o virtute. Dar noțiunea datoriei în sfera activității preoțești nu exprimă un complex, când cineva siluește emanciparea de sub împlinirea ordinelor superiorității, aduse pentru susținerea și întărirea bisericii. De aceea, nu putem consimți cu o astfel de emancipare; dincontră o condamnăm.

Cu toate acestea în afacerile administrative bisericesti sunt și obiceiuri, cari în adevăr pricinuesc îngreuiare »jugului celui blând al lui Hrs« și fără de nici un rost.

Un astfel de obicei rău care trebuie cassat este: prezentarea matriculelor parohiale la of. pprezbiteral, în luna Ianuar, spre revidiere, la care act e îndatorat să aște și preotul, dacă i dragă mântuirea de pedeapsa în calea ordinei.

Pentru cassarea acestui obicei servesc multe motive. Mai întâi: revizia aceasta tot așa de bine se poate efectui în fața locului prin părinții proto-prezbiteri, ca și protocoalele socoților cu ocazia îndatinății vizitații canonice. Lipsa de a-se prezentă preotul cu matriculele la locul central, nu se justi-

fică prin nici o împrejurare. Dincontră: susținerea acestui uz are darul să împedecă preoții în activitate, când au mai mult de lucru; să-i expună să se recească, și să-și contragă boale, și dimpreună cu epitropul ori sfatul bisericii să spezeze o sumă de parale din cassa bisericii, cari foarte bine s'ar putea întrebuiți spre scopuri mai rentabile. Bunăoară, dacă sumele acestea, computate după numărul parohiilor din Metropolia întregă, s'ar destina pentru fondurile culturale diecezane: acestea s'ar augmenta în fiecare an cu zeci de mii de coroane. Iar mai apoi ca rabat, urmează ruina matriculelor, cari de comun se transportă în traistă ori desagi, și au modru să se destrame de scuturătura fără milă a trăsării, pe drum neumblat și înghețat ca osul.

De aceea, pecând, deoparte, gravitatea preotului spre o emancipare de sub împlinirea datoriei, în senz cât mai larg, este condamnabilă pe atunci cruțarea lui dela oboseli fără rost și a bisericii dela spese zădarnice, prin susținerea unui obicei rău ca cel amintit, este o dorință justă a preoțimei, care ar trebui să fie conziderată din partea Venerabilelor Autorități bisericesti.

Nicolae Crișmaru.

De ale apostoliei noastre.

Părinte îi zice poporul nostru preotului său. Un atribut, care ne povestește o istorie întregă din trecutul neamului nostru. Da, părinte a fost preotul vremilor apuse, poporenilor săi, căci doar el îi mângăia cu blândețe în suferințele zilelor urgisite și îi alina cu evlavia slovelor din molitvelnicile bătrânești, tot preotul a fost acela care da tactul pușinelor veselii din zile mai senine; cu un cuvânt el a fost centrul și în jurul lui s'au rotit toate țesăturile vieții noastre din trecut. Intimitatea aceasta la făcut pe el apoi adevărat părinte al poporenilor săi. De atuncea multă vreme a trecut și multe din referințele noastre de viață sau schimbat unele în bine, altele — mai puține la număr — în rău. Între acestea din urmă am putea număra și decadența preoțimei noastre din punct de vedere pastoral. Astăzi par'că nu mai dominează duhul acela viu, care stăpânea preoțimea din trecut, ci numai un fel de poleire oficioasă a datorințelor din oficiu. Cei mai mulți să mulțămesc cu aceia, dacă pot să satisfacă datorințelor impuse din oficiu; puțini să mai gândească și la alt teren de activitate, care de altcum poate le-ar ușura împlinirea da torințelor impuse.

Și câte nu sunt nevoile, cari bântuiesc viața poporului nostru și cari zălnic își așteaptă locuirea. Între acestea să numărăm în primul rând chestia economică, care doar la nici un popor nui așa de neglijată, cași la noi. Numai țaranul nostru n'are cunoștință despre o economie rațională, care astăzi e atât de înaintată și așa de ramificată. Toate cunoștințele ui despre economia rațională să mărginesc în cazul

cel mai bun la reclamele fabricanților de mașini economice, încolo toată știința lui îi cea tradițională moștenită dela părinți.

Cine să'l țână acum în curent cu progresul lumii economice pe acest biet țaran izolat de lumea mare.

În unele părți ale Ardealului s'au interesat despărțămintele „Asociațiunei“ și au esmis câte un conferențiar, care a cutreerat satele dearându-l ținând conferințe economice. Că întrucât vor folosi străduințele acestea nu știu, dar știu atâta că firea țaranului nostru îi de un colorit foarte sceptic față de așa ceva.

Din întâmplare am fost de față la o astfel de conferință economică ținută de un bun econom teorician. Am urmărit mișcările ascultătorilor; un grup mândru de țărani, cari ascultau cu paciința cunoscută a țaranului nostru, dar lipsită de vioiciunea interesului, ce trebuia să o sugereze însăși importanța temei. Mă surprinse faptul acesta și nu'mi puteam esplică cum să poate să rămână așa de rece față de conferința aceasta, când știam bine că multe alte nimicuri din lumea mare le ascultă cu atâta interes.

Din niște observări inocente a unora din apropierea mea am înțeles tot. Conferențiarul calculând cantitatea mare ce produce pământul prin aplicarea unui anumit sistem de gunoire; unul dintre acești simpatici ascultători îi reflectă în șopot „apoi o fi Domnule o fi dar nu pela noi“ la ce continuă altul „la noi el să vie să'l lucre și atâta tot nu va scoate“. Și mai auzii câteva observări de acestea eșite din scepticismul din fire a țaranului nostru față de comunicări în materie cunoscută într'o formă oarecare înaintea lui.

Și îmi plăcură observările sincere ale românului nostru căci mă lămuriră pe deplin, mai ales cea din urmă cam îndrăzneată, care sigilă destul de satiric oboseala conferențiarului. „Haida mergem măi loane — zise unu — doar nu o să ne învețe nădrăgarii eștia cum să ținem de coarneau plugului, când neam de neamu lor n'au avut nici sapă în mână.“

Iată firea lui!

Cu ce neîncredere primește el pe acești „nădrăgari“ cari i-se par așa de străini de sufletul lui. În felul acesta să pare a fi toată străduința zădarnică, căci dejă aceia îi o încercare foarte grea, săpătrunzi la sufletul lui. Pentru așa ceva să cere să fi zilnic și neîntrerupt în atingere cu el, atunci să poate să'i premești ideile și principiile, la cari ține cu atâta încăpăținare. Dar cinei mai corespunzător pentru aceasta decât „părintele“ lui istoric față de care să simte atât de îndatoritor când acesta îi la culmea chemării sale, acesta poate să pătrundă măi ușor în tainele lui sufletești și poate să'i premească principiile de traiu, între cari în primul rând cele economice.

Dar durere preotul zilelor de azi mai bine zis zilelor de mâne crescut în alintările comodităților moderne nu să simte bine în largul câmpului în arșița soarelui și în aerul înviorător al zorilor. Pentru el acestea nu mai au farmec, căci vezi Doamne el trebuie să înainteze cu lumea până ce nu'l va trage înapoi

sărăcia, ca să-l oblăduiască în poziția simplă și patriarhală, dar cinstită a înaintașilor săi.

Astăzi dacă întri în cercul candidaților noștri de preoție nu auzi alta decât de arândarea sesiilor parohiale. Ba cei mai mult îți zice într'un ton flegmatic — și destul de respingător — că ce să și mai bată capul cu economia când poate trăi din arândă. Nu vrea să înțeleagă, că aicea i-s'ar da ocaziune să și ascunză din ochii poporenilor săi alte slăbiciuni pastorale cu mult mai gingașe și greu de îndreptat.

Am cunoscut un preot, care în întreaga lui bogăție sufletească doar n'a avut nici o însușire adevărat preoțiască, tot ce l'a îndreptățit întrucâtva la darul acesta de părinte al sufletelor au fost niște însușiri organice. Era și urgisit de poporeni săi. Avea însă o aplicare mare spre economie. El însuși să interesă de toate lucrările, le conducea cu mare îngrijire și nu arareori lucra în rând cu muncitorii. Auzind el ceva de folosul irigațiilor cu totul necunoscute în părțile acelea s'a pus și a făcut probă în primul rând în proprietățile lui. Și i-a reușit să ridice productivitatea unor lunci de fâneațe. Săteni îl urmăreau an de an cu atențiune încordată și n'au trecut 5—6 ani când să încetățâni cu deabinele sistemul economic de irigațiune. Și astăzi acelaș popor, care l-a urgisit odinioară pentru scăderile lui preoțești, îi mulțămesc acuma pentru dibăcia economică ce le-a vârat'o așa pe nesimțite. Auzi câte o vorbă: „păcătos a mai fost popa nostru, dar să'l ierte Dzeu, că de nu era el unde adunăm noi atâta fânaț, cât adunăm astăzi.“ Și multă vreme va mai circula povestea preotului cu păcate, dar bun econom până ce va face din el un tip al vredniciei.

Oare astăzi când economia rațională îi atâta de înaintată, nu și-ar putea crea merite neperitoare preoțimea satelor noastre atât de izolate de lumina aceasta? Cu atât mai vârtos că spiritul materialismului dominează situația; și în atari împrejurări niște cunoștințe economice temeinice și practice nu pot decât, să promoveze forța și capacitatea pastorală a preotului nostru. Căci — să mi să ierte că o zic ca cleric — înzadar vei amenința pe celce hoțăște pentru ca să nu moară de foame, cu pedeapsa Dzeească și nu'i vei arăta mijloace de traiu, căci tot va fura. Ce să facă îi silit. Aratăi teren de câștiguri cinstite și atunci l-ai mântuit de păcatul furtului.

Și unde pot fi câștiguri mai cinstite decât în scrumarea conștiințioasă a pământului, în viticultură, apicultură, pomologie și în părți corespunzătoare în cultivarea viței de vie. Cu un cuvânt în toate ramurile economiei despre cari bine înțeles tu trebuie să ai în primul rând cunoștințe temeinice și o destoinicie în practicarea acestor cunoștințe. Dar acestea toate unde să și le câștigi? Iată întrebarea, la care îi foarte greu de răspuns, dar care în împrejurările noastre de viață reclamă mai mare atențiune decât care i-se dă

Ne preocupă visul ideal al unei academii teologice, care nu va duce la alt rezultat decât va înstră-

ina sufletește și mai tare preoțimea de poporul păstorit prin cultura prea teoretică și abstractă, din care să va eschide total cei mai de lipsă pentru poporul nostru economia practică. Să ținem samă că nu luxul și domnia a sigilat vrednicia istorică a preoțimei noastre în trecut, ci modestia și rostul intim ce la avut în viața poporului. Dacă noi în avântul ambiției noastre totuși vrem să înaintăm cu tot chipul, să nu ne uităm de lipsurile poporului nostru, cari îl stânjinesc în tot pasul și să ținem cont și de distanța sufletească, care va susține eficace armonia între păstor și păstorii.

Nu preoțime erudită, care să arândeze sesiile parohiale, și să se izoleze în atmosfera oficialității, ci preoțime agronomă ne trebuie nouă, care să facă din acele sesii tot atâtea mici economii de model pentru parohieni. Unde aplicându-se numai în marginile posibilității toate principiile economiei raționale, vom putea ajunge la aceia, că se vor îndatină poporeni în mod inconștient la o cultivare mai temeinică a tuturor produselor economice, întocmai ca și amintita întâmplare cu irigațiunea. Făcând astfel preotul va da în mână poporenilor săi cheia prospectelor de câștig, le va deschide calea spre mulțămirea cu soartea — pe care ajungându-o i-a făcut totodată accesibili pentru dogmele bisericii moralizatoare și pentru principiile umane a vieții sociale.

Cu parohieni bine situați materialicește ce nu poți face, dacă ai numai un pic de râvnă și tragere de inimă, pe când cu cei înjugați în lipsă și nevoi, să ai o inimă cât un munte și tot nu vei ajunge departe, de nu vei începe dela alfa, care nu poate fi alta decât chestia economică.

Ce ne trebuie nouă? au nu oameni cu independență materială, un principal criteriu de existență în viitor. De multe dispunem numai de lipsa uneia suferim de acumulatorul a orice progres și înaintare, de fondul material. Ne luptăm cu lipsa și sărăcia în toate părțile și mult ne împedecă această lipsă și sărăcie, căci ce n'am face noi când acestea nu ne-ar sta în cale?

Facem manifestații publice cu zarvă numai pomenită, cași când noi am fi chemați să reformăm lumea; ne certăm ne desbinăm pentru ca să ne desvălăm slăbiciunile și ne sforțăm așa de tare și la bune, dar mai mult la rele, fără să dăm atențiune chestei celei mai arzătoare, chestei economice. Și zadarnice vor fi multe din sforțările noastre, până ce nu vom îmbrățișa cu toată căldura inimii ideea de emancipare economică, la care concursul preoțimei noastre va fi cel mai dădător de ton. Cu atât mai vârtos că în împrejurările date în special la noi românii preotul îi constrâns și de interesul lui de existență să se ocupe cu economia; obiectul cel mai neglijat al adevăratei noastre apostolii naționale; de care spiritul deșertăciunilor luxoase de azi cearcă să înstreineze aceasta preoțime atât de istorică în trecutul neamului nostru.

Despre boale molipsitoare.

Ajuns la adânci bătrânețe, moș Costache Dascălu din comuna Buhăești își întrebuințează tot avutul căștigat în timpul anilor de muncă, ca să facă un frumos pod de piatră în satul său.

L'am întâlnit la pod pe moș Costache și am vorbit multe cu acest moșneag cu minte și bun la inimă. „M'am gândit domnule Doctor,“ imi spune, că cu ceea ce am agonisit în viața mea, să fac pentru norod acest pod, că n'am copii și am rămas pe lume eu cu baba singuri la vreme de bătrânețe.

Întrebându-l dacă a avut copii, mi-a spus, că a avut 4 și că într'o săptămână i-au murit toți de boală de gât căci pe timpul acela nu se făcea întâpături ca acum, ca să scape copiii din ghiarele morții. M'am despărțit de moș Costache, după ce i-am mai spus vorbe de mângăere, și mă gândeam câte mii de vieți sunt secerate la față de boli molipsitoare, din cauză că sătenii noștri nu și dau sama de primejdia acestor boli, de felul cum să întind dela om la om, din casă în casă și din sat în sat și aici omoară pe tată sau pe mamă, singurul sprijinitor al copiilor, dincolo seceră copii, cari ar fi putut fi sprijinul și mângăerea părinților la bătrânețe, în altă parte desparte pe frați de frați și peste tot locul lasă durere și jale în urmă.

Iată de ce cunoașterea boalelor molipsitoare de către săteni, chipul cum trebuie să se păzească de ele și felul cum trebuie să îngrijească pe cei bolnavi este foarte folositor. Nu este una singură ci mai multe feluri de boli molipsitoare, căci nici pricina care le naște nu este una singură. Sunt ființi așa de mici când ajung în trupul omului fabrică otrăvuri foarte puternice și otrăvesc sângele omului, îl îmbolnăvesc și dacă nu e bine îngrijit îl omoară. Aceste mici ființe sunt de mai multe feluri și atunci și otrăvurile ce le fabrică ele sunt de mai multe feluri și ca atare și boalele ce se nasc din aceste feluri de otrăvuri sunt de mai multe feluri și atunci și chipul cum se arată aceste boale nu este la fel. Dacă s'ar întrebă cine-va, că cum e cu puțință ca niște ființe așa de mici, să omoare o ființă așa de mare, cum este omul, vom răspunde, că dacă acești dușmani nevăzuți, ar fi numai câți-va, nu ar putea doborî pe om, dar ei îndată ce ajung în corpul omenesc se înmulțesc repede cu milioanele și otrava ce o fabrică este indostulătoare, ca să otrăvească sângele omului, știut fiind că o picătură de otrăvă de la un șarpe omoară cu înlesnire un om.

De aceea nu trebuie să cuprindă mirarea pe nimeni, că noi oamenii cădem jertfa acestor ființe așa de mici, dacă nu luăm măsuri din timp, ca să ne păzim de ele, și să nu le lăsăm să intre în corpul nostru, ca să nu ne otrăvească sângele. Și dacă aceste ființe mici ar intra numai în corpul unui singur om, primejdia nu ar fi așa de mare. Ele intrând în corpul omului să înmulțesc, puind tot mai multă putere de viață, se înmulțesc în tot corpul, se așază în gură, în nas, în mâțele omului, în bășica udului și cel bolnav când scuipă, când își suflă nasul, când își face trebuințele corpului, dă afară mii și mii de aceste ființe otrăvitoare și ele intră în corpul unui alt om sănătos îl îmbolnăvesc și de la acesta trece la altu și așa mai departe.

Aceste ființe odată eșite afară din corpul omului bolnav în chipul arătat, se amestecă cu praful, care se ridică în aer și pe care oamenii îl respiră, sau să pune pe o cofă cu care se scoate apă din fântâni și ființele acelea mici rămân în apă, unde le

priește prea bine ca să se înmulțească, iar din fântână scot apă de băut alți oameni din alte case sau trecători din alte sate și beau împreună cu apa și dușmanii nevăzuți cari odata ajunși în corpul omului repede îl trântesc la pat și omul neștiutor să miră de unde i-a venit boala.

Alteori vecinii și rudele bolnavului să duc în casa lui, ca să vadă cum îi mai merge boala și acele ființe mici și primejdioase, cari acum sunt împrăștiate în toată casa, se așază pe straele sau pe mânele celor veniți și ei în neștiința lor pleacă din casa bolnavului și intră în casa lor, fără să știe că își aduc dușmanii în casă. Alte ori părinții, frați sau surorile pun mâna pe bolnav; fără să știe, că cu ridicarea mânei au rădicat și pe acele ființe producătoare de boale și tot fără să știe își duc mâna la gură și atât a fost de ajuns ca dușmanii să intre în corpul lor. Dară după ce bolnavul s-a făcut trebuințele corpului, cei din casă, neștiind primejdia, le aruncă în ogradă sau în grădină să amestecă cu țărâna și să împrăstie în toate părțile, se așază pe fructe, pe legume și acei cari le mănâncă să îmbolnăvesc ca din senin. Iată atâtea și atâtea feluri de răspândire a acestor ființe nevăzute și cauzatoare de boli, care le înlesnesc trecerea de la om la om, dela casă la casă și de la sat la sat, și iată de ce bolile care sunt produse de aceste ființe să numesc boli molipsitoare. Dacă sătenii noștri să vor încredința de adevărul celor aci spuse, spre folosul lor, le va sluji, de multe belele să vor putea apăra și de multe dureri se vor scuti.

Dator este fiecare om să se apere singur mai întâi și pe urmă să ceară apărarea altora, căci când sf. Petru era să se inee în râu, a strigat către Domnul nostru Isus Cristos, scapă-mă Doamne, iar Domnul nostru i-a răspuns, dă din mâni Petre și vei scăpa. Când sătenii noștri vor vedea sau vor auzi că în o casă s'a ivit o boală trebuie ca singuri, să dea înștiințarea celor chemați, ca să vie la fața locului și să ia măsuri, ca boala să nu să răspândească iar cei din casa cu boală datori sunt să asculte de povețele date, ca să nu se răspândească molima, căci alt-fel păcătuiesc mult față de ceilalți săteni și trebuie trași la răspundere. Să dau o pildă: Dacă un om ar avea o casă, în mijlocul câmpului și dacă i-ar veni cheful într'o bună zi, ca să-i dea foc, nimeni nu i-ar zice nimic, căci nu ar primejdi pe nimeni.

Dar dacă cineva și-ar da foc casei lui în mijlocul satului atunci ar avea o grea și mare răspundere, căci ar primejdi satul întreg. Iar dacă din o întâmplare nenorocită s'ar aprinde o casă în sat, atunci toți sătenii sar, ca să stângă focul, căci fiecare își dă samă, că avutul lui este în primejdie. Tot așa e cu bolile molipsitoare; odată ivită boala în o casă, e o primejdie pentru sănătatea și viața fiecărui sătean și datori sunt, ca și la stângerea focului, să sară cu toții și să se apere.

Dr. I. Bordea:

(va urmă.)

Schimbarea numelor comunale în comitatul Bihorului.

Cercul Belényes (Beius). Albești, Fehérlak. Beius, Belényes. B-Seliște, Belényesszeleste. Săn-Martin-B, Belényesszentmárton. Burda, Borda. Budureasa, Bondoraszó. Drăguteni, Drăgota. Ds-Gurbești, Gorholyfalva. Feneriș, Fenyéres. Hidîș, Hegyes. Căbești, Biharkaba. Beinșele, Kisbelényes. Coșdeni, Kosgyán. Cresuia, Kereszély. Curățele, Tistásfalva. Mezieș, Mézes. Meziad, Mézegd. Nimăești,

Nyimesd. Pocioveliste, Pócsafalva. Pocola, Biharpoklos. Remete, Magyarremete. Rábăgani, Robogány. Roșia, Biharrósa. Șoimuș-Petreaș, Gyepűsolymos. Sohodol-Lazuri, Aszóirtás. Săucani Szokány. Talp, Talp. Teleac, Telek. Borz, Borz. B.-Sănmiclaș, Belényesszentmiklós. B.-Ūrviș, Belényesörvényes. Belegeni, Belezsény. Buntești, Bontesd. Drăgănești, Dragănfalva. Ds-Forău, Belényesforrő. Ferice, Fericse. Negru, Kisnyégerfalva. Lelești, Lelesd Mierag, Mărăg. Poenii de sus, Felsőpojényi. Poenii de jos, Alsőpojényi. Petrani, Pontoskő. Pm. Seliste. Papmezőszelste Prisaca Gyepűpataka. Șebiş, Kőrössebes. Saca, Szăka. Tărcăița, Tărkanka. Săud, Sződ. Ursad. Ursád. P. P. Țigănești, Czigányosd. Șoim, Solyom.

Cercul Běl (Beliului.) Agriș, Bélegregy, Archiș, Bělárkos. Beliu, Běl. Beliu-Ūrviș, Bělörvényes. B.-Rogoz. Benești, Benyefalva. Bochia, Boklya. Hașmaș, Bělhagymás. Călăcea, Bělkalozsă. Botfeiu, Botfej. Ciuntăhaz, Csontahăza. Groși, Tönkőd. Stoinești, Bělkismaros. Chișlaca, Kislaka. Coroiu, Bělkaroly. Craiova, Bělkirálymező. Cumănești, Kománfalva. Săc.-M. Bělmarkaszék. Mocirla, Bělmosolya. Mărăuș, Bělnagymaros. Nermigi, Nermegy. Olcea, Olcea. Ucuriș. Ōkrős. P.-Hodișel, Pusztahodos, Susag. Pusztaszuszăg Siad, Sajád, Secaciu. Felsőszakács. Cărand-T. Hévizkarând.

Cercul Berettyóújfalú (Bereteului.) Veherd, Vekerd. Furta, Furta. Jaca, Zsaka M. Peterd, Mezőpeterd. Săcal. Kőrösszakál.

Cercul Cséffu (Cefu.) Berechiu, Felsőharakony. Ateaș, Atyás. Bicaciu, Mezűbikács. Ceffa, Cséffa. Gepiu, Gyapju. Cheresăg, Kőrösszeg. Mărțihaz, Marcihăza. Sănmiclașul-român. Olăhszentmiklós. Roit, Rojt. Ș.-Cristur. Sarkadkeresztúr.

Cercul Élesd (Aleășd.) Lugașul inf. Alsólugos, Bănlaca, Kőrösbănlaca. Beznea, Băródbeznye. Birtin, Bertény. Bratca, Barátka. Bucea, Királyhagó. Bulz, Csarnóhăza. Cetea Csklye. Țigănești, Cigányfalva. Țețchea, Cécke. Damaș, Erdődămos. Alesd, Élesd. Ascilău, Esküllő. Fașca, Vărfancsika. Fechetău, Kőrösfeketető. Valeaneagră, Nagyfeketepatak. Lugașul sup, Felsőlugos. Galișeni, Găloșhăza. Gheghie, Kőrösgégény. Hotar Izso-pallaga. Cornițel, Băródsomos. Chistag, Keszteg. Călăție, Kalota. Peștere, Kőrösbarlang. S. Peștes, Solyokőpestes. Surduc, Élesdszurdok. Tinod, Tinód. Vărciorog, Vércsorog.

Cercul central. T. Oșorheiu, Fugyvásărhely. Giriș, Kőrösgyires. Săldăbagiu, Ibegyközszăldobăgy. Felcheriu, Felkér. Tărian, Kőröstarján. Leș, Văradles. Chișirigd, Kisürögđ. Tileagd, Mezőtelegd. Mierlău, Nyărlő. Apateul-român, Olăhapăti. Păușe, Văradpősa. Rontău, Rontó. Sobolciu, Mezőszabolcs. Săcădat, Mezőszakadăt.

Cercul Magyarcséke (Ceicu.) Topa inf., Alsótőpa. Buciumi, Tőkefalva. Bucuroaia, Bokorvány. Ceișoara, Cseszvára. Dobrești, Bihardobrosđ. Ceica mică, Drăgesece. Dușești, Dusafalva. Lupoaia, Farkaspatak. Topa-sup, Felsőtopa. Forosig, Forrőszeg. Gurliumb, Hosszuliget. Copăceni, Kapocsány. Copăcel, Kiskopács. Corbești, Hollőszeg. Crăncești, Karăncsfalva. Luncasprie, Lankás. Ceica. Magyarcséke. Mihelcu, Mēhelő. Lazuri, Miklovitás. Cărpești mari, Nagykerpesd. Valea-mare, Alsópatak. Hidișelnan, Nánhegyes. Papmezeu, Kispapmező. Pm. Cămpani, Nagypapmező. Pm. Vălani, Papmezővalány. Rotărești, Kerekesfalva. S. Săldăbagiu, Kőrösszăldobăgy. Săntelec, Biharszentelek. Sitani, Szi-tány. Spinuș, Tősfalva. Stracoș, Iztrăkos. Tășad, Tasădfő. Topești, Toposd, Vărașeni, Veresfalva.

Cercul Margitta. Fancica, Érfancsika. Suiugd, Sunyogđ.

Cercul Nagyszalonta (Salonta.) Ciumegiu. Illye.

Mădăras, Madarász. Micherechiu, Mēhkerék. O. Homorog, Olăhhomorog. Tămașda, Tamăshida. Tulca, Tulka.

Cercul Tenke (Tinca.) Bator, Feketebător. F. Giriș, Feketeğyörős. Tăut, Feketetot. Gurbediu, Tenkeğorbed. Hususău, Biharhosszuaszó. Ianoșda, Jănosd. Căpălna, Feketekăpolna. Carășău, Karaszó. Căuășd Kăvășd. Cociuba. Alsókocsoba. Petigđ, Petegđ. Răpa, Kőrösmart. Foneu, Rozsafalva. Sititelec, Székelytelek. Suplac, Tenkeszėplak. Tinca, Tenke.

Cercul Vaskőh (Vașcău.) Cămpenii de jos, Alsőmezős. Valea neagră, Alsőfeketvölgy. Verzarii de jos, Alsőfűves. Băleni, Balalény. Bărești, Kőrösbarafalva. Brădet, Biharfenyves. Briheni, Berhény. Broaște Kisbékafalva. Dumbrăvani, Dombravány. Cămpenii de sus, Felsőmezős. Valeaneagrădesus, Felsőfeketevölgy. Verzarii de sus, Felsőfűves. Fănață, Fonóhăza. Gurani, Gurány. Ghighișeni, Gyegyesény. Hotar, Hatăr. Hinciriș, Hănkeres. Hărșești, Herzafalva. Călugări, Kalugyer. Cărpinet, Kerpenyéd. Cămp, Vaskőmező. Cociuba, Felsőkocsoba. Colești, Kalafalva. Cusuiș, Kőszvényes. Cristior, Biharkristyor. Leheceeni, Lehecsény. Luncă, Biharlonka. Măgura, Biharmăgura. Petroasa, Vasaskőfalva. Poiana, Biharmező. Baița, Rézbănya. Răeni, Rény. Seghiște, Szegyesd. Steiu, Vaskőszillás. Sustiu, Susd. Sărbești, Szerbesd. Sudrj, Kisszedres. Vașcău, Vaskőh. V. Seliște, Vaskőszelste. V. Sohodol, Vaskőhaszód.

Alcoolismul.

O reformă socială. Sub acest titlu a ținut d. Gh. Șterba din București Duminecă după amiază în sala festivă a Seminarului o documentată și frumoasă conferință în chestia alcoolismului. Vorbește la început în linii generate despre alcool și alcoolism, arătând cât de greșite sunt părerile așa de înradăcinate, la cei mari cât și mai ales la cei mici, că băuturile alcoolice ar hrăni, ar întări, ar încălzi, ar lungi viața, etc. Arată legătura dintre alcool și boli, alcool și sărăcie, alcool și crime, dovedind și cu date statistice, ce mare rol joacă băuturile spirituoase, ele fiind direct sau indirect agenții provocatori ai boalelor, ai sărăciei, ai crimelor etc.

Alcoolul producând atâtea rele în lume, s'a căutat în timpurile cele mai vechi să se lupte împotriva lui propovăduindu-se cumpătarea. Societățile de cumpătare însă, invitate cu sgomot și dispărute mai târziu aproape cu desăvârșire, fără sgomot, n'au avut izbănză însemnate de notat.

Pe la 1852 începe lupta împotriva alcoolismului cu mai mult tărie și cu o armă nouă, abținerea desăvârșită dela toate băuturile îmbătătoare.

Înainte de a vorbi însă de societățile cari au întrebuintat arma cea nouă, care a reformat lupta împotriva vicelanului dușman, alcoolul, și care a adus și aduce din ce în ce mai multe victorii luptătorilor anti-alcoolici, d. Gh. Șterba a ținut să dovedească, că lupta împotriva alcoolismului e o datorie națională și că prin urmare nimeni, care își iubeste țara și poporul, nu se poate da înapoi, nu poate sta cu mâinile în sân, privind cum răul crește și amenință poporul cu ruina morală fizică și materială.

Oratorul a arătat deci, că poporul se razimă pe trei stâlpi mai de seamă: sănătatea publică, bunăstarea materială și moralitatea. Dacă unul din acești stâlpi e șubred poporul nu poate merge bine înainte, iar dacă toți trei sunt amenințați cu dărîmarea, atunci poporul merge cu pași siguri spre ruina lui completă.

Ori, alcoolul și alcoolismul, nu numai că amenință acești 3 stâlpi, dar îi surpă chiar cu încetul. Lupta împotriva alcoolismului e deci o datorie națională. Continuând d. Șterba, arată că lupta antialcoolică e îndreptată în direcția de a introduce vederi mai sănătoase, obiceiuri mai bune și instalațiuni practice potrivite. Vederile mai curate, mai sănătoase se pot produce, luminând cât mai mult, prin vorbă și scris opinia publică asupra însemnătății luptei antialcoolice, căutând înlăturarea tuturor prejudecăților ce domnesc și arătând, că adevărata viață și fel de a trăi e numai acolo, unde există și că numai sufletele nemânjite și neturbate de otrăvurile băuturilor amestecate pot înțelege înălțimea și rostul cel adevărat, binecuvântat al vieții.

Obiceiurile mai bune, se premeargă în întâiul rând prin pilda vie a individului și a societății. Alcoolul producând obiceiurile rele, vițioase, e sigur, ca pe măsura ce el va dispărea, vor dispărea și obiceiurile rele, iar locul îl vor lua obiceiurile frumoase, bune. Instalațiunile practice potrivite, trebuie introduse treptat, treptat cu înaintarea victorioasă a luptei antialcoolice și pe măsură ce guvernele și statul vor înțelege că lupta, ce se duce împotriva băuturilor alcoolice, e spre binele și fericirea oamenilor, poporului, și vor fi îndestul de lămurite, ca să vadă că suma ce se încasează din taxele pe băuturile alcoolice, e cu totul neînsemnată față cu sumele cheltuite de stat direct și indirect cu aceste instalațiuni practice: căsuțe și automate cu lapte, cafele, lăptării și ceainării populare, săli de adăpostire a oamenilor sărmani în timpul iernii, chioșcuri cu limonăzi și cu ape gazoase, cărucioare care să ofere vara la băuturi igienice, răcoritoare și iarna, băuturi calde nealcoolice, etc. Pentru cultura poporului: bibliotecile populare, casele de cetire etc.

În legătură cu acestea, e reformarea restaurantelor și a cârciumelor, din cele dintâi înlăturând cu totul constrângerea de a bea și micșorând pe câte cu puțință vinderea beuturilor alcoolice, obligând de pildă pe fiecare restaurator să hibe totdeauna și băuturi nealcoolice ca: limonăzi, ape minerale, lapte, ape gazoase, etc. pe care să le vândă cu prețuri moderate.

Reforma cârciumelor e mai grea și e nevoie de intervenții legislative. Aci, oratorul, spune pe scurt, despre legea creată de d. E. Costinescu, fostul ministru de finanțe al României și rezultatele ei bune. De mare folos mișcării antialcoolice, mai ales în ce privește reforma cârciumelor, ar fi crearea industriei vinurilor fără alcool. Începuturi s'au făcut cu bune rezultate în Elveția, Germania și de curând în Franța.

Către sfârșit, d. Gh. Șterba, arată și măsurile legislative și respective întrebunțate de statele, unde lupta antialcoolică e în floare, de pildă America, Anglia, Suedia, Norvegia, Finlanda, Elveția. Aceste măsuri sunt:

1. *Legile represive.* 2. *Opțiunea locală.* 3. *Prohibițiunea.* Legile respective sunt toate acelea, cari caută să împiedece abuzurile de tot felul săvârșite de cârciumari sau regulează orele de debit, îngreunează căpătarea licențelor, ia măsuri ca să fi mai asigurați de moralitatea cârciumarului etc. De pildă legea Costinescu.

Opțiunea locală e dreptul, ce se dă unui oraș dacă voește sau nu, să aibe cârciume. E măsura cea mai dreaptă. Trebuie însă o mare cultură morală și antialcoolică, precum și luminarea opiniei publice, pentru ca o comună sau un oraș să poată avea o astfel de măsură. În sfârșit e prohibițiunea, oprirea prin lege a fabricării, importării și vânzării de beuturi alcoolice. Această măsură mântuitoare e introdusă numai în câteva

sate ale Americii și în Finlanda, unde nu a fost însă aprobată, până acum de Țarul Rusiei.

După ce ne-a dovedit întâiu, că e datorie națională de a lupta contra alcoolismului, după ce ne-a arătat apoi diferitele mijloace de îndreptare, de refacere (o adevărată reformă socială) și măsurile pe cari trebuie să le ia Statul, d. G. Șterba, se întoarce spre a vorbi despre societățile de abstenență între cari *Ordinul Bunilor Templieri* ocupă locul de frunte. Arată organizația și felul de luptă al Bunilor Templieri, reușind să dovedească, că într'adevăr lupta acestei societăți e cea mai puternică, fiind condusă de *Credință, Iubire, Speranță* și bazată pe altruismul cel mai ideal. Dealtecum și numărul cel mare de membri, peste 1 milion, precum și faptul, că Ordinul are secțiuni (loji) răspândite în toată lumea sunt o dovadă bună. De 5 ani Ordinul Bunilor Templieri a fost introdus în România, unde progresează puternic, iar de un an în Transilvania, prin întemeierea celei dintâi loji românești: „*Andrei Șaguna*.”

Apropiindu-se de încheiere d. Gh. Șterba, îndeamnă publicul arădan să se intereseze de această luptă sfântă de renaștere, și pe urmă când se va fi convins de înaltul ideal întrezărit de cei cari luptă azi și care va fi ajuns de luptătorii de mai târziu, să le dea ajutorul lor necondiționat, spre mântuirea și fericirea poporului. (N. M.)

Prelegeri populare. Văzând preoții și învățătorii de aici, cumcă în timpul din urmă un prosc mincinos de neam semitic venit din România umblă aici, pela casele mai multor creștini slabi la ingeri, ca să-i pescuiască în mreja alui necurată îndemnându-i, să se lăpe de delegea lor strămoșească și să se facă sâmbătari, iar un fost dascăl slăbănog și de tristă memorie din Aciuța prin calendarele lui pline de minciuni încearcă a-i pescui în mreja lui cea spurcată poreclită și „pocăită”, — s'au decis, ca dimpreună să țină parohienilor în fiecare duminică câte o prelegere.

Astfel în duminica Vameșului și a Fariseului, învățătorul Iulian Paguba a ținut prelegere despre alcool, arătând că din ce se formează acesta și ce urmări grozave se nasc din consumarea acestuia.

În duminica Fiului rătăcit și a lăsatului de carne a preles părintele Aurel Papp despre ziua sâmbetei și respective a duminicii, sf. icoane și despre organizarea bisericii, cu vorbirea-i admirabilă a stors lacrimi din ochii celor prezenți.

Fie, ca acest pas laudabil să ducă rod bun și înșutit.

Iudex.

CRONICA.

Fondarea lojii „Renașterea” Nr. 2 în Arad. Duminică seara, s'a întemeiat aci o lojă (secțiune) de-a Ordinului Bunilor Templieri (I. O. G. T.) luând nu mele de lojă „Renașterea” Nr. 2. deoarece e a 2-a lojă în Ungaria, cea dintâi fiind lojă „Andrei Șaguna” din Sibiu. Ca funcționar de întemeiere a fost dl Gh. Șterba din București, ca reprezentant al Șefului Suprem al Ordinului. A fost ales de Șef Templier (Președinte) dl prof. N. Mihulin, de Secretar dl Dr. Tr. Albu și ca deputat (reprezentant al lojii) dl adv. Dr. Cornel Iancu. Ședințele se vor ține regulat în fiecare a doua Duminică. — Felicitările noastre și la mulți ani!

Concurs.

Pentru îndeplinire postului de învățător la școala populară din Hinchiriș se publică concurs cu te. min

de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“ pe lângă dotațiunea:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 600 cor. cu întregirea dela stat 400=1000 cor. 2. Locuință și grădină de legume. 3.) Pentru conferințe și adunări învățătoarești 20 cor. 4. Pentru funcții cantonale stolele uzuale.

Încălzirea școlii de învățământ va îngriji-o comuna bisericească. Învățătorul este dator a conduce strana fără altă remunerațiune.

Cererile de concurs instruite în senz regulamentar sunt a se adresa P. O. D. Adrian P. Deseanu protoprezbiter în Vașcău (Vaskoh) iar recurenții au a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Hinchiriș pentru a-și dovedi dexteritatea în cant și tipic.

Hinchiriș, la 23 ianuarie (5 faur) 1911.

Comitetul parohial.

•Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de preot din parohia de cl. III. **Bucea**, protoprezbiteratul Peștesului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. Dela 75 Nre de case câte una vică cucuruz sfârmat. 2. Folosirea cimiterului bisericeii și a pământului aflător lângă cimiter sub Nr. catastral 447, cu un venit anual de 16 cor. 3. Stolele uzuale. Inmormântare mare 10 cor. mică 2 cor., bottez 80 fil. cari fac aproape 100 cor. anual. 4. Intregirea dotației dela stat, după evalueația alesului. În lipsa casei parohiale, preotul e dator a-și afla locuință și a o plăti din al său. Catehizarea va prevedea-o alesul. fără altă remunerație dela biserică ori dela diecează.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și inainteze rugarea de concurs, ajustată în regulă și adreseate comitetului par. din Bucea, P. O. oficiu ppsc în M-Telegd, sub durata concursului, având dâșii a-se prezenta în sfânta biserică din Bucea, pentru a-și dovedi aptitudinile în cant. tipic și omiletică.

Bucea, la 2/15 feb. 1911.

Vasile Bulzan,
președintele comit. par.

Dimitrie Botiș,
notar com. par.

În conșelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezbiter.

—□—

2—3

Licitațiune minuendă.

Pentru repararea și adaptarea St. biserici din **Cicir**, conform preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nrul 5132—910, comitetul parohial publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ține la **13/26 Martie** a. c. la 11¹/₂ ore a. m.

2. Prețul exclamării 1780 cor. 40 fil.

3. Licitanții au se depună 10% din prețul exclamării, ca vadiu.

4. Preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. rom. din loc.

5. Licitanții nu își pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a da întreprindere aceluia măestru în care va avea mai multă încredere.

Cicir la 12 februarie v. 1911.

Comitetul parohial.

—□—

1—3

Pe baza încuviințării Ven. Consistor sub Nrul 108/911, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru renovarea și construirea bisericeii gr. ort. rom. din **Otlaca**, cu prețul de strigare 32162 cor. 54 fileri.

Licitațiunea minuendă se va ține în 1911 **martie 3/16** după amezii la 2 ore în școala de lângă biserică în prezența comitetului parohial, verbal — se admit și se vor primi însă și oferte în scris.

Reflectanții 'nainte de licitațiune au se depună la mâna episcopului bisericesc un vadiu de 5% a prețului de strigare în bani gata, — totașa să fie adnessat și la ofertele în scris. Acest vadiu întreprinzătorul are să-l întregescă la 10 %.

Planul, preliminarul de spese precum și condițiile de licitare se pot cercă în orele oficioase la oficiul parohial aflător la preotul Georgiu Turicu.

Nici unul dintre reflectanți n'are dreptul a pretinde diurnă sau spese de călătorie pentru participarea la licitație.

Comitetul parohial.

—□—

2—3

Conform decisului com. parohial gr. ort. român din **Șicula**, 2/1911. se publică licitațiunea minuendă pentru repararea sftii bisericeii din Șicula protoprezbiteratul Ienopolea. Ca termen de licitațiune se defige pe **24 februarie 9 martie** a. c. 1. d. a. m. în școala confesională.

Prețul de exclamare 4115 cor. Doritorii de a licita, au să depună în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% după prețul de exclamare.

Com. par. i-și rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant întreprinzător în care va avea mai multă încredere.

Întreprinzătorii cari să vor prezenta la fața locului nu-și pot forma drept pentru spesele lor avute cu călătoria și prezentarea.

Preliminarul de spese, precum și condițiile de licitațiune să pot vedea la oficiu parohial din loc.

Șicula, din ședința com. par. gr. ort. român ținută la 2/15 februarie 1911.

Ioan Dronca.

cond. of. par.

—□—

2—3

Pe baza încuviințării V. Consistor Nr. 5097/909 prin aceasta se escrie licitațiune minuendă cu oferte închise pentru edificarea din nou a sf. bisericeii gr. or. rom. din comuna **Ususău** (Hosszuszó) com. Timiș cercul Lipovei.

Reflectanții sunt poftiți a înainteza ofertele lor închise până la **1 martie** s. n. 1911 a. m. 12 ore la oficiul parohial gr. or. rom. din Hosszuszó (Ususău) p. u. B. Lippa.

Reflectanții au se depună de o dată cu ofertul închis în bani sau hârtie de valoare un vadiu de 3461 cor. trei mii patru sute șasezeci și una cor. la epitropia parohială din Ususău.

Reflectanții nu au drept de a pretinde diurne, viatec, și spese de călătorie.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Planul precum și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din Ususău în orele oficioase.

Contractul încheiat pentru întreprinzători va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericească însă numai după aprobarea Venerabilului Consistor.

Ususău la 2/15 februarie 1911.

Comitetul parohial.

—□—

3—3

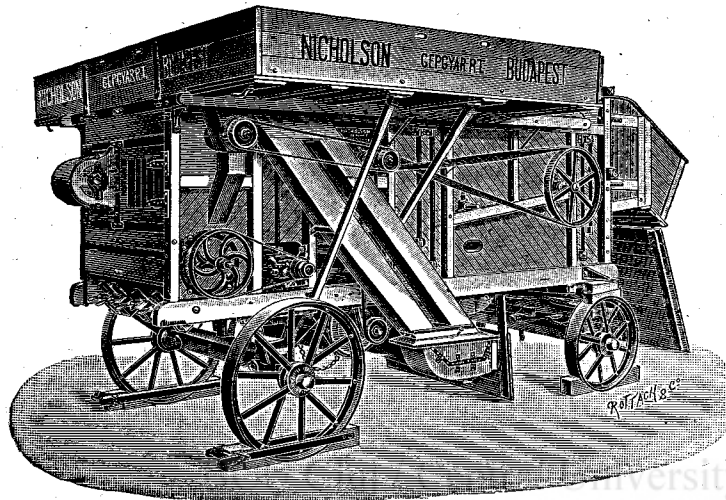
Cea mai mare firmă românească din Ungaria Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

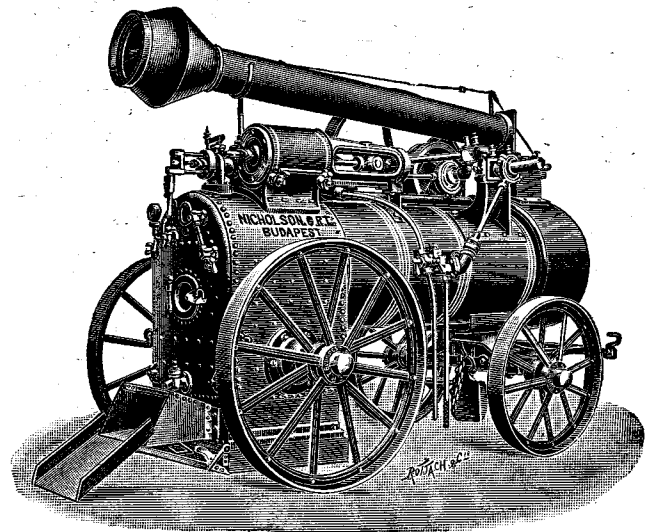
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume:

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Mașini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. Articli de specialitate. Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu unelte trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

11-52

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.